

Gymnázium a Obchodní akademie, Orlová, p. o.
Masarykova 1313, 735 14 Orlová-Lutyně
budova B, Poštní 964

Preventivní program

školní rok 2013/2014

OBSAH :

1. Výchozí podmínky
2. Cíle preventivního programu
3. Cílové skupiny preventivního programu
4. Aktivity PP pro pedagogy
5. Aktivity PP pro žáky
6. Aktivity PP pro rodiče
7. Šetření výsledků
8. Spolupracující instituce

Přílohy

1. Výchozí podmínky

- Koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže na období 2007-2013, Národní strategie protidrogové politiky, Strategie prevence kriminality a Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy.
- *dlouhodobý plán rozvoje školy s preventivní strategií školy*
- kontinuita programu prevence ve spolupráci s bývalým metodikem

Plán zpracován dle metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování, registrační číslo: CZ.1.07/1.2.00/14.0028 a metodického pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže č.j.:20006/2007-51 ze dne 16.10.2007)

1.1 Charakteristika školy

Obchodní akademie, Orlová, p.o. se ke dni 31.7.2013 stala součástí nového subjektu Gymnázium a obchodní akademie Orlová, p.o. Její zaměření zůstalo nedotčeno:

- poskytuje úplné střední odborné vzdělání zakončené úspěšným vykonáním maturitní zkoušky
- připravuje především pro výkon odborných činností
- připravuje i pro studium na vysoké škole

Denní studium:

Na škole se vzdělává ..... žáků denního studia

63-41-M/02 Obchodní akademie – ŠVP Daně a finance

78-42-M/02 Ekonomické lyceum – ŠVP Jazyk pro hospodářskou sféru

18-20-M/01 Informační technologie – ŠVP Informatika v ekonomice

Školu navštěvují žáci z Orlové a okolí, část tvoří žáci dojíždějící z Karviné, Havířova a jejich okolí.

1.2 Rizikovost:

Rizikovost je nízká, vzhledem k tomu, že jsou přijímáni žáci se zájmem o vyučované obory, s velmi dobrým prospěchem a na základě přijímacích zkoušek.

Přesto riziko může hrozit:

- v nerovnoměrném zastoupení chlapců a dívek v jednotlivých oborech (v oborech Obchodní akademie a Ekonomické lyceum převládají ve třídách z 80% dívky, v oboru Informační technologie naopak převládají ve třídách z 80% chlapci), což může vést k vytváření specifických vztahů ve třídách i mezi třídami
- v rozdílném sociálním zázemí jednotlivých žáků, vedoucí k rozdílnému chápání základních vzorců chování, k tvoření part a vyloučení některých jedinců z třídních kolektivů
- že vybraný obor nesplňuje očekávání, je těžký, ...
- rizika plynoucí z častějšího využívání IT v přímé výuce a volném čase s porovnání s ostatními typy škol.

1.2.1 Možná budoucí rizika

Po sloučení dvou škol došlo k podstatnému zvýšení počtu žáků i učitelů, a tím ke vzniku složitější sociální skupiny. To může vyvolávat potenciální problémy.

1.3 Popis aktuálního stavu

K analýze stávajícího stavu je použito vyhodnocení MPP za školní rok 2011/12

K šetření výsledků MPP za školní rok 2011/12 byly využity tyto metody:

- Evaluační dotazník
- Sledování rizikového chování a prospěchu dotčených žáků
- Neformální pohovory
- Setkávání se SROA, monitoring její činnosti
- Monitoring dopadů „Dnů neformálního vzdělávání“
- Monitoring vztahů ve třídách
- Monitoring vzájemných vztahů žák x učitel

Výsledky těchto šetření jsou zpracovány a uloženy u školního metodika prevence.

Z výsledků šetření můžeme vyvodit:

- největším problémem žáků je přijetí a respektování nastavených pravidel (školní řád, krizový plán, klasifikační řád, BOZ...), což v konečném důsledku vede k rizikovému chování jako je vysoká absence, neomluvené hodiny, laxní přístup ke studiu, nedostatečná domácí příprava, kouření, požívání alkoholu
- SROA v tomto školním roce vykazovala aktivitu, scházela se k informativním schůzkám, podílela na realizaci akcí školy, ale velké rezervy jsou neustále v předávání informací oběma směry a v samostatnosti ve vlastní činnosti
- dny neformálního vzdělávání mají kladnou odezvu mezi žáky, u mnohých se však projevuje pasivita, mnozí se těchto dnů neúčastní vůbec
- pedagogové postrádají vzájemnou spolupráci a koordinaci aktivit
- žáci si ke zlepšení prostředí ve škole neustále přejí venkovní učebnu, možnost vycházet o přestávkách na pozemek školy, klimatizaci v počítačových třídách, postupnou obnovu lavic a židlí v kmenových třídách, více sportovních a jiných mimoškolních aktivit

Opatření:

- opakovaně informovat a seznamovat žáky, rodiče i učitele s nastavenými pravidly
- důsledně vyžadovat jejich plnění, rizikové chování řešit v souladu se stanovenou metodikou, sami učitelé se chovají a jednají podle nastavených pravidel
- vzdělávat žáky a nabídnout vzdělávací kurzy pro učitele v oblasti rizikového chování, a tím předcházet takovému chování, popř. takové chování odhalovat a řešit.
- zaměřit se na oblast vztahů učitel x žák
- motivovat SROA k samostatnosti a větší aktivitě, spolupracovat s třídními učiteli na metodice volby zástupců tříd do SROA, pokračovat ve zlepšování toků informací
- zakomponovat prevenci rizikového chování do jednotlivých vyučovacích předmětů
- využít znalosti a dovednosti získané v projektu MS kraje "Vytváření pozitivního sociálního prostředí ve školách"
- s vedením školy a ostatními pedagogy prodiskutovat předpoklady a možnosti postupné realizace požadavků žáků

1.4 Obecné zásady PP

- průběžný (nikoliv jednorázový) program zaměřený na osobnostní a sociální rozvoj a výcvik v sociálně komunikativních dovednostech
- primárně je určen pro žáky a pedagogické pracovníky školy
- má vést k pozitivní změně klimatu školy s minimem kázeňských problémů ve škole i mimo školu

- zasahuje výchovnou a vzdělávací složku vzdělání během celého roku, směřuje k pozitivnímu ovlivnění klimatu třídy a školy, ke změně motivace žáků a pedagogů a změnám vyučovacích metod
- základním předpokladem k maximální účinnosti je aktivní zapojení všech žáků a pedagogů
- zaměřit se na realistický program **dělat to, co můžeme a umíme.**

1.5 Personální zázemí primární prevence

- **Vedení školy**

Odpovědnost za podporu, vytváření podmínek, realizaci a hodnocení PP

- **Školní metodik prevence**

Metodická a koordinační činnost při přípravě a realizaci prevence, poskytuje informační servis a poradenství

- **Výchovný poradce**

Spolupráce při koordinaci přípravy a při realizaci programu

- **Pedagogický sbor**

Spolupráce při koordinaci přípravy a při realizaci programu, učitelé vhodně začleňují preventivní témata do výuky jednotlivých předmětů, tyto hodiny jsou vedeny interaktivně, Učitelé respektují, dodržují a vyžadují dodržování nastavených pravidel

- **Třídní učitelé**

Stěžejní úloha v kvalitní práci – aktivní forma spolupráce směrem k třídním kolektivům a rodičům

Poskytují informační servis, monitorují vztahy ve třídě, realizují třídní preventivní program

- **Žáci**

Participují na přípravě a realizaci programu

- **Metodik prevence PPP a krajský metodik prevence**

Odborná a metodická pomoc

- **Jiné instituce**

Odborná pomoc a spolupráce při realizaci programu

1.6 Teoretické zázemí primární prevence

Vnější informační zdroje

- Platné školské dokumenty pro oblast primární prevence
- Koncepce PP na úrovni celonárodní, kraje, obce
- Metodická a odborná pomoc PPP

Vnitřní informační zdroje

- Dlouhodobá preventivní strategie školy
- Řád školy
- Krizový plán a postup školy při výskytu rizikových forem chování žáků
- Sankční řád
- Odborná a metodická literatura
- www stránka školy
- ŠMP
- Nástěnky

2. Cíle minimálního preventivního programu

Příspěť:

- Ke snížení absence a zlepšení studijních výsledků přijetím a respektováním pravidel
- Ke zlepšení informovanosti v oblasti rizikových forem chování se zaměřením na kyberšikanu a nebezpečí internetu
- K rozvoji komunikačních dovedností
- K osobnostnímu a sociálnímu rozvoji prostřednictvím zážitkových aktivit

2.1 Dílčí cíle:

Příspěť k:

- poznávání sebe i ostatních
- budování vztahů
- seberealizaci
- pomoci handicapovaným, znevýhodněným nebo naopak talentovaným
- převzetí zodpovědnosti za sebe sama
- rozvoji spolupráce a týmové práce
- přijetí zásad zdravého životního stylu

3. Cílové skupiny preventivního programu

Primární:

- pedagogové
- žáci

Sekundární

- rodiče

4. Aktivity PP pro pedagogy

- **Aktivní i pasivní informovanost všech pracovníků školy o nastavených pravidlech**
- Školní PP
- - školní řád, krizový plán
- - zdroje odborné pomoci
- - požadavky na třídního učitele a vyučující jednotlivých předmětů
- - vedení dokumentace
- - výměna informací
- - metodická pomoc

Pasivní: webové stránky školy, nástěnky, studijní materiály

Aktivně: pravidelné měsíční pracovní porady – 2 středa v měsíci

- **Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti**
- primární prevence rizikového chování žáků se zaměřením na kyberšikanu a nebezpečí internetu, aktuální doporučené kurzy viz příloha 2

Pasivní:

- Průběžné seznamování s nabídkou dalšího vzdělávání
- zpřístupnění metodických materiálů
- **Asistence třídnímu učiteli**
- průzkum adaptace 1. ročníků na nové prostředí (dotazník- listopad 2011, leden 2012)
- setkání se třídou v komunitním kruhu s cílem určit vhodnost intervenčního programu
- příprava preventivního programu pro třídu ve spolupráci se ŠMP

- diseminace informací a výsledků průzkumu na pedagogických radách školy.
- **Vzdělávání školního metodika prevence a pedagogů**
- výběr vzdělávání dle nabídky bude zaměřen na co nejefektivnější formy s důrazem na praktické využití
- **Pravidelné schůzky rozšířeného vedení školy – .....**
- **Pravidelná účast ŠMP na schůzkách metodiků regionu a dalších seminářích**

5. Aktivity PP pro žáky

- **Informovanost o nastavených pravidlech**

Školní řád, krizový plán, sankce, klasifikační řád, BOZ...:

- zveřejnění na webových stránkách školy
- seznámení s pravidly na začátku školního roku

- **Poskytování informačního servisu žákům**

kontakty na metodika prevence a instituce nabízející konzultace

- školní nástěnky
- nástěnky ve třídách
- webové stránky školy
- poskytovat poradenství pro žáky ve vyhrazených konzultačních hodinách
- *zavedení profilu v sociální síti Facebook, jako jeden z možných kanálů informací o možných problémech*

- **Podpora talentovaných, znevýhodněných, vyloučených či studentů se zvláštními potřebami**

- Monitoring a vyhledávání: třídní učitel ve spolupráci s ŠMP a ostatními pedagogy
- vyhledávání, zpracování a realizace projektů: ŠMP
- poskytování poradenství dle individuálních potřeb

- **Zakomponovaná prevence**

- Témata prevence rizikových jevů jsou nezbytnou součástí všech vyučovaných předmětů- v příslušných tematických celcích jednotlivých předmětů jsou vhodně zvolená témata prevence rizikových jevů realizována interaktivními a zážitkovými aktivitami.

Témata prevence:

- duševní hygiena, stres
- zdravý životní styl
- životní prostředí a udržitelný rozvoj
- budování návyku tělesné aktivity
- aktivní trávení volného času
- závislosti, návykové látky
- spolupráce a týmová práce
- komunikace, asertivní jednání
- řešení konfliktů
- rasismus, etnocentrismus, diskriminace, gender, agrese, šikana
- multikulturní výchova
- sociální problémy současného světa
- etika

- právní zodpovědnost
- právní systém

- **Studentská rada – SROA**

Je prostředníkem mezi vedením školy a žáky - třídou, jejím prostřednictvím mají žáci možnost podílet se na činnosti školy

- volby zástupců tříd do studentské rady
- spolupráce SROA s Nadačním fondem OA, ŠMP, vedením školy
- spolupráce na realizaci školních akcí

Specifická primární prevence

- **Přehled programů a akcí hromadné specifické prevence (příloha 1)**

Jejich prostřednictvím jsou naplňovány hlavní a dílčí cíle preventivního programu

Nespecifická prevence:

- **Přehled nabídky mimoškolních aktivit pro žáky**

Umožnit neformální setkávání různých skupin žáků, vést žáky k smyslu plnému využívání volného času, budování zdravého životního stylu.

Informace

- předávány přímo prostřednictvím specifické prevence
- zveřejňovány na nástěnkách a webových stránkách školy

Selektivní prevence:

- bude prováděna podle potřeby a individuálních potřeb dotčených žáků – TU, ŠMP, VP
- možné intervenční programy

6. Aktivity PP pro rodiče

- **Informační servis**

Seznámení s nastavenými pravidly, zdroji informací, možnosti odborné pomoci

- webové stránky školy
- informace na třídních schůzkách
- písemná sdělení rodičům
- distribuce informačních materiálů prostřednictvím žáků
- **Aktivní formy spolupráce s rodiči**
- spolupráce s třídními učiteli
- spolupráce a pomoc poradenského systému školy podle potřeby a možnosti školy

7. Šetření výsledků PP

- Evaluační dotazníky
- Sociometrické šetření
- Sledování rizikového chování a prospěchu žáků
- Neformální pohovory
- Setkávání se Studentskou radou, monitoring její činnosti
- Dokumentace aktivit
- Zpracování zpráv o aktivitách

8. Spolupracující instituce

- PPP Karviná
- Centrum prevence Havířov
- Krajský úřad Ostrava
- www.diagnostikaskol.cz , PPP Opava
- CK Klíč Trutnov
- Městský úřad Orlová
- Policie ČR
- ICM Orlová

Příloha 1

**Časový harmonogram: programy a akce hromadné specifické
prevence
2013/2014**

měsíc	aktivita	cíl	dílčí cíle	prostředky	zodp.
září	adaptační dny 1. ročník, 2. - 4. ročník	setkání	seznamování se, přijímání pravidel, komunikace	hry, otevřené otázky, naslouchání, pracovní listy	organizátor, TU
	Turistický kurz - preventivní program pro 3. ročník	setkání	poznávání sebe i ostatních, seberealizace, překonávání překážek, přijetí pravidel, zodpovědnosti, komunikace, monitorování vztahů	hry, naslouchání, otevřené otázky, týmová práce, artetchniky, besedy	vedoucí kurzu, TU + uč. TEV
	Den jazyků - 1. - 3. roč	setkání	poznávání jiných kultur, informace o dobrovolnictví, pomoci potřebným, o charitativní činnosti	beseda, hry, řešení modelových situací, ukázky situace v postižených zemích	MS ANJ, ICM Orlová
říjen	Maturity na nečisto	setkání	seberealizace, překonávání překážek, komunikace, předcházení neúspěchu	testy, ústní zkoušení	MS ANJ, RUJ, NEJ, CJL, MAT
listopad					
	Den otevřených dveří	setkání	týmová práce, seberealizace, sounáležitost se školou, komunikace	prezentace školy, prezentace oborů - ukázky práce žáků	VP + jednotlivá MS
	třídní preventivní program 1. - 4. ročník	setkání	monitorování vztahů, reflexe 1. čtvrtletí, komunikace	otevřené otázky, hry, dotazník	ŠMP, TU a zastupující TU
prosinec	Bažantka	setkání - žáci školy	poznávání se, spolupráce, týmová práce, komunikace	týmová spolupráce, nácvik a prezentace programu jednotlivých tříd	jednotlivé třídy + TU

	"Konkurz pro tebe" 4. ročník	setkání	seberealizace, komunikace	výběrové řízení	TU + vedení školy
leden	LVK - preventivní program pro 1. ročník	setkání	seznamování se, poznávání sebe i ostatních, přijetí pravidel, zodpovědnosti, komunikace, monitorování vztahů	hry, naslouchání, otevřené otázky, týmová práce, artetechniky, besedy	TEV + TU
	třídní preventivní program 1. - 4. ročník	setkání	monitorování vztahů, reflexe 1. čtvrtletí, komunikace	otevřené otázky, hry, dotazník	TU a zastupující TU
březen	Kyberzločin	setkání	zvýšit informovanost o zneužívání kyberprostoru	přednáška	preventivní tým PČR
duben	Den země 1. - 3. ročník	setkání	zvýšit informovanost o ŽP a udržitelném rozvoji, přispět k uvědomění si odpovědnosti jednotlivce za ŽP, komunikace	hry, artetechniky, řešení modelových situací, práce v týmech	EVVO + MS ZPV
	preventivní program	setkání	monitorování vztahů, reflexe 3. čtvrtletí, komunikace	otevřené otázky, hry	TU + zastupující TU
květen	Poslední zvonění/Majáles	setkání - žáci školy	rozloučení 4. ročníků se spolužáky a učiteli	prezentace programu žáků 4. ročníku	žáci 4. roč.
červen	Den třídního učitele	setkání - žáci a třídní učitelé	poznávání ostatních, monitoring vztahů, reflexe třídních zážitků, hodnocení uplynulého školního roku	hry, řešení modelových situací, práce v týmech	TU + uč..
	Sportovní den	setkání - žáci školy	přispět k zdravému životnímu stylu	sportovní a společenské hry	uč. TEV + ostatní uč.

Příloha 2

Doporučené kurzy pro vyučující IT

Kyberšikana, její příčiny a diagnostika

Základy bezpečnosti v prostředí sociálních sítí a Internetu

Ostravská univerzita - http://projekty.osu.cz/zokim/nabidka_workshopu.php

Vypracoval: Mgr. Milan Klepač, školní metodik prevence